

ER ZOU 'VON-INFORMATIE' TERECHT KUNNEN VERWETEN WORDEN, DAT DE BOEKBESPREKINGEN NOGAL SECUNDAIR-ONDERWIJSACHTIG ZIJN. MOCHT EEN LEZER FIJNE BOEKEN, BESTEMD VOOR ANDERE NIVEAUS, HEBBEN LEREN KENNEN, DAN IS EEN RECENSIE NATUURLIJK MEER DAN WELKOM.

- ÉÉN -

NOORDNEDERLANDS BOEKBEDRIJF, PALEISSTRAAT, 23, 2000 ANTWERPEN). HIERIN STAAN TELKENS 10 STILLEESSTUKKEN MET VRAGEN EN OPDRACHTEN ('WOORDGEBRUIK' IS EENVOUDIGER DAN 'TAALOPDRACHTEN', MAAR DE OEFENINGEN ZIJN GELIJKAARDIG). TEGENGESTELDEN, SYNONIEMEN, VOORZETSELS, VREEMDE WOORDEN, UITDRUKKINGEN, VERBINDINGSWOORDEN, VERGELIJKINGEN... GOUDMIJNTJES VOOR PASSIEVE TAALSCHAT. ALS DIE DAN OOK NOG ACTIEF GEMAAKT WORDT? MISSCHIEEN OP CREATIEVE WIJZE: ZO DOOF ALS... 'MIJN OPA' VULT DE EEN IN, 'EEN KOPJE MET ÉÉN OOR' ZEGT DE ANDER. 'EEN KWARTEL' ZEGT DE LERAAR. MAAR WIE ONTHOUDT DAT, WIE BEGRIJPT DAT, WIE ZAG ER OOIET EEN KWARTEL?

INFORMATIE 19: IN DE REEKS 'IN CONTACT MET HET WERK VAN MODERNE SCHRIJVERS' IS NU OOK EEN VIERDE DEELTJE VERSCHENEN, DITMAAL GEWIJD AAN HUBERT LAMPO (VERSLUYS - VOOR BELGIË: NOORDNEDERLANDS BOEKBEDRIJF - 77 FRANK). IN EEN EERSTE DEEL WORDEN PERSOON EN LEVEN, KRITIEK EN WEDERKRITIEK, AUTOBIOGRAFISCHE ELEMENTEN, COMPOSITIE, DOEL, MAGISCH-REALISME, DE ROMANTICUS OP ZOEK NAAR HET PARADIJS, DE DUBBELGANGER, VOORTBOUWER OP TRADITIES, BIBLIOGRAFIE BEHANDELD. IN EEN TWEEDE DEEL WORDT UITGEBREID INGEGAAN OP HÉLÈNE DEFRAÏE, DE GELIEFDE VAN FALUN, DE RUITER OP DE WOLKEN, DE BELOFTE AAN RACHEL, TERUGKEER NAAR ATLANTIS, DE KOMST VAN JOACHIM STILLER, HERMIONE BETRAPT, DE MADONNA VAN NEDERMUNSTER, DE HEKS EN DE ARCHEOLOOG, DE GODEN MOETEN HUN GETAL HEBBEN EN DE VINGERAFDRUKKEN VAN BRAHMA. EEN UITGEBREIDE LITERATUURLIJST BESLUIT HET GEHEEL. ER ZIJN SUGGESTIES VOOR LETTERKUNDIGE OPSTELLEN EN NA ELKE ANALYSE ZIJN ER INDRINGENDE VRAGEN EN OPDRACHTEN; BIJVOORBEELD NA 'HÉLÈNE DEFRAÏE': VOOR VELEN IS HET LEZEN VAN DEZE ROMAN EEN VERADEMING IN VERGELIJKING MET ANDERE MODERNE LITERATUUR, DIE MAAR AL TE VAAK DE NEGATIEVE ELEMENTEN VAN DE MENS BELICHT. ONDERGING JE DIT WERK OOK ZO? OF VIND JE HET BOEK TE LIEF-ROMANTISCH? MOTIVEER JE ANTWOORD.

INFORMATIE 20 : BIJ NIB, ZEIST, VERSCHENEN 'COLLAGE 2', NEDERLANDS VOOR DE TWEEDE KLAS, 181 FRANK, LERARENHANDLEIDING 27 FRANK - VOOR BELGIË: NOORDNEDERLANDS BOEKBEDRIJF. NET ALS BIJ DE VORIGE RECENSIE OVER DEEL 1: ALLE LOF VOOR DE PRESENTATIE, DIE BUITEN-GEWOON EN BUITENGEWOON IS. DE TEKENINGEN ZIJN WEER UITERMATE INTRIGEREND EN KUNNEN TOT FIJNE GESPREKKEN LEIDEN! DIT TWEEDE DEEL VANGT SPELDERWIJS AAN: DE LEERLINGEN WORDEN UITGENODIGD TE SPREKEN, TE SPELEN, TE FANTASEREN, TE IMPROVISEREN. DAARNA VOLGEN, DOOREENGEMENGD, LUISTEROEFENINGEN, SPRAAKKUNST EN SPELLING, LEESSTUKKEN MET VRAGEN EN OPDRACHTEN, BRIEFSCHRIJVEN, STELLEN, SPREKEN EN WOORDENKENNIS. UIT DE OPDRACHTEN VOOR HET SPREKEN LICHTEN WE ER EENTJE, OM EVEN DE GEEST VAN HET WERK DUIDELIJK TE MAKEN: OP HET BORD DE RIJ WOORDEN DAT-TERWIJL-OMDAT-EN-ZODAT-OF-WANT-WANNEER-TOTDAT-MAAR-VOORDAT-ALS-DOORDAT-TOEN-NADAT. IEMAND BEGINT MET HET EERSTE WOORD (DAT); ZIJN BUURMAN MAAKT EEN ZIN, WAARIN HET TWEEDE WOORD (TERWIJL) VOORKOMT; DAN VERVOLGT EEN DERDE (MET OMDAT), MAAR ER WORDT GEPOOGD EEN LOPEND VERHAAL TE MAKEN. IN 'INFORMATIE 18' VROEGEN WE, OF DE GEIJKTE TAALOEFENINGEN (ZOALS: VUL IN MET ZODAT, DOORDAT, OMDAT...) NIET VOOR CREATIEVE DOELEINDEN KONDEN AANGEWEND WORDEN. WEL, HIER IS EEN WEG GEWEZEN.

EEN GOEDE DOSERING VAN THEORIE EN PRAKTIJK, VAN OUD EN NIEUW, VAN RATIONALITEIT EN IRRATIONALITEIT, VAN PASSIEVE EN ACTIEVE TAALVERWERFING LIJKT ME DE VOORNAAMSTE EIGENSCHAP VAN 'COLLAGE 2'. HET IS EEN VAN DIE BOEKEN, WAARVAN JE ZEGT: WIE DIT NIET KENT, MIST HEEL WAT!

INFORMATIE 21: VOOR 10 À 12 JARIGE LEERLINGEN WERD EEN GEPROGRAMMEERDE INSTRUCTIE 'ALFABET EN WOORDENBOEK' SAMENGESTELD. DE DRIE DEELTJES WERDEN GESCHREVEN DOOR M. VAN DER KALLEN EN UITGEGEVEN DOOR ZWIJSEN, TILBURG (60 FRANK PER DEELTJE) - VOOR BELGIË: NOORDNEDERLANDS BOEKBEDRIJF. ER ZIJN OOK "ANTWOORDBLADEN" EN TESTEN BIJ TE VERKRIJGEN, ALSOOK EEN HANDLEIDING. HET PROGRAMMA BASEERT ZICH OP HET VERKLAREND ZAKWOORDENBOEK DER NEDERLANDSE TAAL VAN KOENEN, 21STE DRUK. IN DEEL 1 IS ER EEN VOORKENNISPROEF EN DAARNA KOMEN AAN DE BEURT: ALFABETISEREN VAN WOORDJES WAARVAN DE EERSTE LETTER VERSCHILT, WAARVAN DE VOORSTE LETTERS GELIJK ZIJN, VAN WOORDJES WAARIN EEN IJ EN/OF Y VOORKOMT; DAN IS ER EXTRA OEFENSTOF EN TENSLOTTE EEN TEST. IN DEEL 2 LEERT MEN DE BETEKENIS VAN EEN WOORD IN HET WOORDENBOEK OPZOEKEN; VERVOLGENS GAAT DE AANDACHT NAAR DE AF-

KORTINGEN EN DE KLEMTUON; WEER IS ER EXTRA OEFENSTOF EN EEN TEST. IN DEEL 3 LEERT MEN DE BETEKENIS VAN EEN WOORD OPZOEKEN, REKENING HOUDEND MET DE WOORDSOORT; DAN BEHANDELT HET DE WERKWOORDEN, DE MEERVOUDSVORMEN EN HET GEBRUIK VAN DE/HET, ZIJN/HAAR, HIJ/ZIJ/HET EN HEM/HAAR/HET; EXTRA OEFENSTOF EN TEST BESLUITEN HET DEEL.

AL WIE BELANG HECHT AAN DE ONTWIKKELING VAN DE ATTITUDE 'NIEUWSGIERIGHEID, LEERGIERIGHEID' EN MEENT, DAT HET ZÉLF ZOEKEN IN WOORDENBOEK EN ENCYCLOPEDIË GESTIMULEERD DIEN'T TE WORDEN, BESCHIKT NU OVER EEN MODERN EN VOLLEDIG HULPMIDDEL OM HIERAAN IETS TE DOEN!

WIE IN DE KLAS OVER ANDERE WOORDENBOEKJES BESCHIKT, KAN DEEL 1 LOS VAN DE KOEKEN GEBRUIKEN, WANT DAARIN GAAT HET VOORAL OVER RIJEN WOORDEN IN DE VOLGORDE VAN HET WOORDENBOEK ZETTEN.

INFORMATIE 22: MOER 1973:2 STELT 'WERELDORIËNTATIE' CENTRAAL. MISSCHIEN WEET U, DAT DIT EEN ONDERWIJSVORM IS WAARBIJ DE SCHOTTEN TUSSEN DE VAKKEN WEGVALLEN EN DE TRAINING IN VAARDIGHEDEN NOOIT ALS DOEL OP ZICHZELF STAAT, MAAR ALTIJD IN GROTER VERBAND WORDT GEPLAATST. INFORMATIEVERWERVING VEREIST VAARDIGHEDEN: DOCUMENTATIE ZOEKEN, BRIEVEN SCHRIJVEN, INTERVIEWEN, TELEFONEREN, VERSLAGEN MAKEN, KRINGGESPREKKEN HOUDEN. DEZE VAARDIGHEDEN WORDEN NIET GEOEFEND OM ZICHZELF, MAAR STEEDS ZINVOL VERBONDEN MET ONDERWERPEN DIE IN DE KLAS AAN DE ORDE KOMEN. HET ARTIKEL 'VOOR EEN KIND IS DE WERELD NIET IN VAKKEN GESCHIEDEN' VAN MARTIN BARTLING GEEFT EEN VERSLAG VAN AKTIVITEITEN OP EEN BASISCHOOL IN AMSTERDAM.

'LITERATUUR IN DIENST VAN WERELDORIËNTATIE' IS EEN ARTIKEL VAN DANA CONSTANCE. ZE STELT VAST DAT HET ONDERWIJS IN FICTIONELE TEKSTEN ZICH OVER HET ALGEMEEN NIET RICHT OP ALLE VIJF LEESINTENTIES VAN DE LEERLING: 1. INFORMATIE, 2. BEVESTIGING VAN EIGEN GEVOELENS/IDEEËN, VERLANGENS, 3. GEVOEL TOT EEN BEPAALDE LEZERSKRIJG TE BEHOREN, 4. ONTSPANNING, 5. ESTETISCH PLEZIER. ASPECT 3 (LITERATUURONDERWIJS, VERSCHAFFEN VAN INFORMATIE OVER DE BOEKEN DIE MEN GELEZEN MOËT HEBBEN, AL NAARGELANG DE GROEP WAARTOE DE LERAAR ZICH REKENT) KRIJGT DE STERFSTE NADruk. WAAROM GAAN WE NIET VERDER?

VERDER IN MOER 1973:2 'NOU WETEN WE NOG NIETS', EEN VERSLAG VAN EEN LETTERKUNDE-ONDERWIJS SYMPOSIUM, 'ZEVEN BLO-LEERKRACHTEN OVER HUN LIEF EN (VOORAL) LEED', 'WAT SPLEETOOG, PLOPPER EN NIKKER ONS TE VERTELLEN HEBBEN', OVER EEN VORMINGSWERKCAHIER DAT ONS KAN HELPEN BIJ ONZE MENINGSVORMING IN WELKE RICHTING HET ONDERWIJS MOET VERANDEREN EN TENSLOTTE: OPSTEL EN OPSTELBEOORDELING.

INFORMATIE 23: VON-INTERKOM 8 BRACHT LESMATERIAAL VOOR CREATIEVE TAALVAARDIGHEID IN KLEUTERSCHOOL EN AANVANKELIJK BASISONDERWIJS, EEN UITGEBREID VERSLAG OVER INDIVIDUEEL LEREN LEZEN (MET BEHULP VAN 'LEESMOEDERS'), KINDEREN SCHRIJVEN EEN VERSLAG, IN HET 5DE LEERJAAR, EN VOOR HET VOORTGEZET ONDERWIJS: ONTDEKKEN VAN 'VASTE' VORM- EN INHOUDSASPECTEN IN EEN TV-SERIE. GEBRUIK VAN FOTO'S BIJ DE LESSEN TAALBEHEERSING BESLUIT DIT NUMMER.

VON-INTERKOM 9 BEVAT OPSTEL OP STENCIL, WINKELPROJECT (KLEUTERONDERWIJS), TAAL EN CREATIVITEIT (BASIS), LITERATUURTHEORIE EN CREATIEF SCHRIJVEN (MIDDEKLASSEN SEC.OND.), VERHAAL-ANALYSE.

VOOR WIE HET NOG NIET WIST: ABT. 1973 (NRS. 7-12): F 8,50 VOOR VON-LEDEN, VOOR ANDEREN F 14,-. STORTEN OP GIRO 689740 VAN C.J. KLEIN, DEN HAAG. COMPLETE JAARGANG 1972 (NRS. 1-6): F 7,50. DUIDELIJK VERMELDEN WAT U WENST!

WEES ERBIJ!

INFORMATIE 24: WIE ZOEKT NAAR TITELS VAN FIJNE JEUGDBOEKEN? DE VOLGENDE VERHALEN MOËTEN IN UW KLASSE- OF SCHOOLBIBLIOTHEEK:

- PAUL BIEGEL: 'DE TUINEN VAN DORR' (UITG. HOLLAND-HAARLEM), VOOR 13 TOT 15 JARIGEN.

- JAN TERLOUW: 'KONING VAN KATOREN' (UITG. LEMNISCAAT-ROTTERDAM), VOOR 12 TOT 14 JARIGEN.

INDIEN U OOK IETS AAN TE RADEN HEBT, STUURT U ONS UW AANBEVELINGEN?

- 16/1,13/2,13/3,10/4,15/5,19/6: "LEES MET PLEZIER" (AANDACHT VOOR EEN BEPAALD JEUGDBOEK: INHOUD, AUTEUR, REACTIES VAN LEZERS, MOGELIJKHEDEN TOT CREATIEF GEBRUIK VAN HET BOEK). DINSDAG, 14.00-14.10 U. VOOR 5DE EN 6DE KLAS.

- 12/1,23/2,6/4,4/5: "LEREN STUDEREN. VRIJDAG, 9.40-10.00 U. VOOR 5DE EN 6DE KLAS EN BRUGKLAS.

- 8/1,22/1,5/2,19/2,5/3: "OUDE WOORDEN, NIEUWE WOORDEN" (ONZE KINDEREN EN DICHTERS). MAANDAG, 14.05-14.30 U. 5DE EN 6DE KLAS EN BRUGKLAS.

MIJN ERVARINGEN: DE LLN. VINDEN HET PRETTIG NEDERLANDS TE HOREN, ZE STAAN NIET ONWENNIG TEGENOVER HET FEIT DAT DE UITZENDINGEN VAN HILVERSUM AFKOMSTIG ZIJN; DIE NIVEAUS MOET JE MET EEN GROTE KORREL ZOUT NEMEN. 4DE KLAS KAN VAAK GERUST 1STE OBSERVATIEJAAR WORDEN!

INFORMATIE 7: OVERLEG ONDERWEG IS EEN BOEK VAN T. HUMALDA, OVER GROEPSWERK IN HET ONDERWIJS (AGON ELSEVIER, AMSTERDAM/BRUSSEL, 1972). CENTRAAL STAAT DE VRAAG OF OVERLEG TUSSEN LEERLINGEN IN DE SCHOOLEOPLEIDING EEN ZINVOLLE PLAATS KAN KRIJGEN. DE AUTEUR ANTWOORDT ER POSITIEF OP EN STELT DAAROM EEN WERKVORM VOOR, DIE VOOR VEEL VARIATIES VATBAAR IS.

NA EEN INLEIDING, DIE FRONTAAL ONDERWIJS, GROEPSONDERWIJS EN GROEPSWERK VERGELIJKT, DE RELATIES TUSSEN LEERKRACHT EN LEERLINGEN, LLN-ONDERLING EN LLN. EN LEEROBJECT NAGAAT EN TENSLOTTE EEN SCHEMA VOOR GROEPSWERK ONTWIKKELT, WORDT DE WERKVORM BESPROKEN. ORIËNTEREN IN HET STOFGEBIED (MET STOFBEPALING, INTRODUCTIE IN HET STOFGEBIED EN ORIËNTERINGSGESPREK) IS FASE 1. FASE 2 IS HET STELLEN VAN TAKEN (HET OMSCHRIJVEN ERVAN EN HET SAMENSTELLEN VAN GROEPEN). FASE 3 OMVAT HET WERKEN IN GROEPEN (OVERLEG, DIALOOG MET DE STOF, CONTACT MET DE KLAS EN WERKPLAN). PRESENTEREN VAN GROEPSRESULTATEN IS FASE 4 (PRESENTATIE ALS EVALUATIE, AANBIEDING, PRESENTATIEGESPREK EN SLOTGESPREK). NADAT NOG IS INGEGAAN OP VOORWAARDEN OM MET GROEPSWERK TE KUNNEN BEGINNEN, VOLGEN OEFENPROGRAMMA'S VOOR WERK- EN PRESENTATIEMETHODEN EN BIJLAGEN, WAARIN AAN DE HAND VAN CONCRETE, REEDS UITGEWERKTE PROJECTEN, FASE PER FASE WORDT GEDEMONSTREERD HOE HET GING EN HOE HET KAN GAAN. LITERATUUR ROND HET WERK AF.

DEGENEN DIE KENNIS MAAKTEN MET DEZE WERKVORM, VIA DE GESTENCILDE BROCHURES, WAAROVER SPRAKE IN VON-INFORMATIE JG. 2 NR. 3, VINDEN HIER EEN UITDIEPING. ZE HEBBEN HET VOORDEEL OOK NOG TE BESCHIKKEN OVER FRAGMENTEN UIT 'LESSEN', DIE DEZE UITDIEPING VERDUIDELIJKEN. WAT HIËR WORDT GEBODEN IS ZO ESSENTIEEL ANDERS, ZO 'REVOLUTIONAIR' BIJNA, DAT IK VREES DAT HET BIJ ONS NIET ZO GAUW ZAL KUNNEN... WAT NIET BETEKENT, DAT KENNISMAKING ERMEE NIET NOODZAKELIJK IS!

INFORMATIE 8: IN "KLEUTERMAGAZIEN" JG. 2 NR. 2 VINDEN WE OP BLZ. 20 EEN ARTIKELTJE WAAR TWEE MENINGEN OVER HET SPROOKJE TEGENOVER ELKAAR WORDEN GESTELD: EEN SPROOKJE IS WREED EN WORDT VOORAL VOOR EN DOOR VOLWASSENEN GESCHREVEN EN GEAPPRECIËRD - EEN KIND STELT ZICH VEEL KRITISCHER OP TEGENOVER ZIJN BOEKEN DAN VOLWASSENEN. DE TWEE GEBRUIKELIJKE OPVATTINGEN. DIE OFWEL LEIDEN TOT WEGCIJFERING VAN HET SPROOKJE, OFWEL LEIDEN TOT EEN SOORT SARDISTISCHE OF GEDESINTERESSEERDE VOORLEESTRANT.

WANNEER MEN ECHTER, ALS MELLIE UYLDERT IN "VERBORGEN WIJSHEID VAN HET SPROOKJE" (DE DRIEHOEK, AMSTERDAM, 1969), DE MENING IS TOEGEDAAN, DAT HET SPROOKJE STEEDS OPNIEUW ONTSPRINGT UIT DE ONBEWUSTE DIEPTEN DER MENSENZIEL EN MEN ER VAN UITGAAT DAT WAT MEN EEN KIND VERTELT, HEM MOET KUNNEN HELPEN OM ZICH IN HET AARDESE LEVEN, DAT HIJ PAS IS BINNENGETREDEN, TE ORIËNTEREN, VINDT MEN ALS VANZELF DE GEPASTE VERTELTRANT. "DE UITEINDELIJKE OVERWINNING VAN DE WAARHEID OP DE SCHIJN, IN HET SPROOKJE VERBEELD, SCHENKT DE (BEWUST OF ONBEWUST) WORSTELLENDE ZIEL HOOP, MOED EN VERTROUWEN. DAT GELDT VOOR VOLWASSENEN ZOWEL ALS VOOR KINDEREN" (P. 9)

- DRIE -